

**FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ JAKO STYMULATOR
PROŚRODOWISKOWEGO ROZWOJU OBSZARÓW
WIEJSKICH – NA PRZYKŁADZIE GMIN WIEJSKICH
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO**

Hanna Pondel

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Abstrakt. W opracowaniu zaprezentowano opinię jednostek samorządu gmin wiejskich województwa wielkopolskiego na temat ich uczestnictwa w procesie zagospodarowania funduszy unijnych na działania prośrodowiskowe, skalę oraz bariery tego zjawiska. Brak środków finansowych został uznany przez badane gminy za główną barierę utrudniającą prowadzenie działań z zakresu ochrony środowiska, fundusze unijne z kolei za ważne źródło wsparcia tego rodzaju inwestycji – aż 83% badanej populacji podjęło próbę pozyskania środków z Unii Europejskiej na cele środowiskowe. Środki pochodzące z Unii Europejskiej służyły respondentom przede wszystkim do poprawy infrastruktury obszaru gospodarki wodno-ściekowej.

Słowa kluczowe: fundusze unijne, gminy wiejskie, działania prośrodowiskowe, wsparcie finansowe

WSTĘP

Obszary wiejskie spełniają podstawowe funkcje środowiskowe dla społeczeństwa. Szczególnie istotna jest ich rola w dostarczaniu tzw. dóbr wolnych (krajobraz, czyste powietrze, cisza itp.). Zachowanie wysokiej jakości środowiska naturalnego oraz funkcjonowanie tych obszarów w zgodzie z ideą zrównoważonego jest jednym z ważniejszych wyzwań dla jednostek samorządu gmin wiejskich.

Kwestie środowiskowe odgrywają istotną rolę w działalności samorządu gminnego, ponieważ ta właśnie problematyka zajmuje pierwsze miejsce na liście zadań własnych

gminy zawartych w Ustawie o samorządzie gminnym (Dz. U. 2001 r., nr 142, poz. 1591). Wiele gmin opracowuje dokumenty (obowiązkowe lub dobrowolne), zawierające cele oraz zadania służące ochronie środowiska i przyrody, takie jak program ochrony środowiska, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, strategia rozwoju gminy czy polityka ochrony środowiska gminy.

Stopień realizacji zadań służących zachowaniu bądź poprawie stanu środowiska jest determinowany w gminach wiejskich przede wszystkim dostępnymi środkami finansowymi. Gminne samorządy wiejskie wykorzystują w tym celu takie źródła finansowania inwestycji, jak: fundusze celowe (fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej, fundusze ochrony gruntów rolnych, Fundusz Leśny), fundusze pomocowe Unii Europejskiej (przedakcesyjne, środki Unii Europejskiej w okresach programowania 2004-2006 i 2007-2013, Program Life i Life+), zewnętrzne źródła finansowania (np. środki pochodzące z EkoFunduszu, mechanizmów finansowych, szwajcarsko-polskiego programu współpracy), środki budżetu państwa, samorządów gmin i mieszkańców wsi [Szymańska 2010]. Środki finansowe UE są szczególnym źródłem wsparcia gmin wiejskich, ale w dużej mierze ich wpływ na sytuację społeczno-gospodarczą regionu ma pośrednią postać – znaczna część środków trafia na obszary wiejskie poprzez beneficjentów innych niż gminy (np. rolników). Interesujące jest jednak, jak gminy wiejskie postrzegają programy i fundusze przewidziane dla tej grupy odbiorców oraz jak wykorzystują dostępne im środki. Stąd też celem opracowania jest prezentacja opinii jednostek samorządu gmin wiejskich województwa wielkopolskiego na temat ich uczestnictwa w procesie pozyskiwania i wykorzystania funduszy unijnych na działania prośrodowiskowe, ocena skali oraz barier tego zjawiska.

METODA BADAŃ I CHARAKTERYSTYKA PRÓBY BADAWCZEJ

W opracowaniu zaprezentowano część wyników badań ankietowych przeprowadzonych w 2010 roku w gminach wiejskich województwa wielkopolskiego. Do badań wybrano metodę pomiaru pośredniego – ankietę pocztową. Kwestionariusz rozesłano do 117 respondentów (badanie wyczerpujące), a zwrotność wyniosła 42%, tzn. odesłało go 49 respondentów.

Przed wysłaniem kwestionariuszy, w trzech gminach przeprowadzono badanie pilotażowe, a uwagi dotyczące poprawności sformułowania pytań oraz możliwości udzielenia jednoznacznych odpowiedzi uwzględniono w ostatecznej wersji narzędzia badawczego.

Dwa spośród 49 otrzymanych kwestionariuszy odrzucono – jeden z przyczyn formalnych (brak odpowiedzi na blisko połowę pytań), drugi ze względów formalnych i merytorycznych (brak odpowiedzi na 1/3 pytań, w przypadku kolejnej 1/3 pytań, odpowiedzi niekompletne lub nieadekwatne).

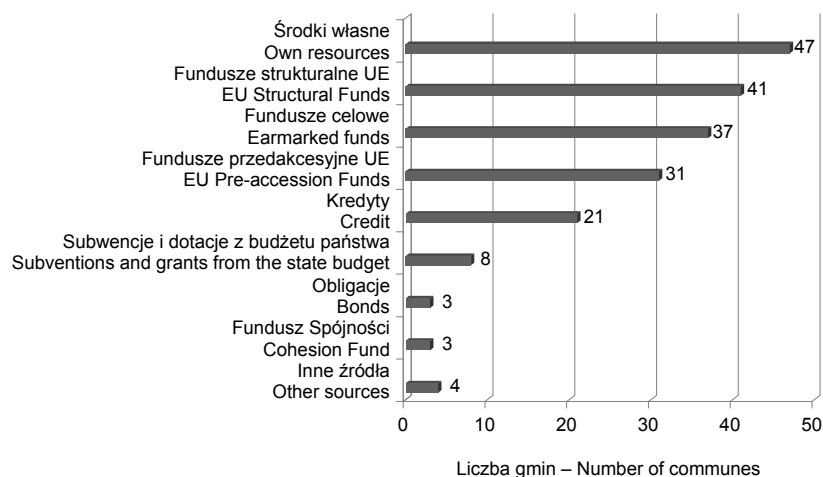
W strukturze badanych gmin, nieco ponad 23% stanowiły te z dochodami ogółem przypadającymi na 1 mieszkańca do 2,4 tys. zł, prawie 32% jednostki o dochodach z przedziału 2,4-2,6 tys. zł, natomiast około 21% podmiotów o dochodach z przedziału 2,6-2,8 tys. zł. Co ósma gmina należała do grupy ankietowanych o dochodach ogółem na 1 mieszkańca z przedziału 2,8-3,0 tys. zł, a co dziesiąta o dochodach powyżej 3 tys. zł. Struktura ankietowanych gmin w zależności od liczby mieszkańców kształtuje się następująco:

- do 5000 mieszkańców – 23,4% (11 gmin),
- 5001-7500 mieszkańców – 38,3% (18 gmin),
- 7501-10 000 mieszkańców – 23,4% (11 gmin),
- powyżej 10 000 mieszkańców – 14,9% (7 gmin, w tym trzy powyżej 15 tys. ludności) [Bank... 2011].

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA DZIAŁAŃ PROŚRODOWISKOWYCH

Możliwości finansowe gmin są najistotniejszym czynnikiem determinującym skalę realizowanych działań z zakresu ochrony środowiska – aż 90% badanych gmin wiejskich uznało brak środków finansowych za najważniejszą barierę ograniczającą aktywność gmin w działalności prośrodowiskowej. Gminy bogatsze, osiągające wyższe dochody własne, potencjalnie mogą funkcjonować lepiej w tym obszarze, chociażby z uwagi na większe możliwości pozyskania funduszy unijnych (kwestia zapewnienia wkładu własnego).

Wszystkie badane gminy wiejskie finansują działania prośrodowiskowe na swoim obszarze ze środków własnych, znaczna część korzystała/korzysta z funduszy strukturalnych UE (41 gmin), około 45% zaciągnęło na ten cel kredyty. Na rysunku 1 zaprezentowano rodzaje źródeł, z których samorząd gmin wiejskich korzysta przy realizacji zadań na rzecz środowiska.

Inne źródła: partnerstwo publiczno-prywatne, darowizny od mieszkańców, wspólne inwestycje z firmami deweloperskimi, starostwo powiatowe.
Other sources: public-private partnership, donations from residents, common investments with real estate companies, district office.

Rys. 1. Źródła finansowania działań prośrodowiskowych w gminach
Źródło: badania własne.

Fig. 1. Sources of financing proenvironmental activities in communes
Source: own research.

Mimo iż wysoki odsetek badanych gmin zadeklarował wykorzystywanie funduszy unijnych jako źródła finansowania działań związanych ze środowiskiem, około połowa ankietowanych jednostek wskazała na trudności z pozyskaniem takiego wsparcia. Dla przełamania występujących barier większość gmin podjęła/podejmuje różne czynności, chociaż są także gminy bierno pod tym względem. Aplikowanie o wsparcie finansowe z UE jest najczęstszym sposobem ubiegania się o środki pieniężne przez samorząd gmin wiejskich województwa wielkopolskiego – aż 39 spośród 47 respondentów (83% badanej populacji) podjęło próbę pozyskania środków z Unii Europejskiej na inwestycje z ochrony środowiska.

AKTYWNOŚĆ BADANYCH GMIN W APLIKOWANIU O ŚRODKI WSPIERAJĄCE INWESTYCJE PROŚRODOWISKOWE

Uczestniczące w badaniu gminy wiejskie zadeklarowały, iż w latach 2004-2009 złożyły 231 wniosków o dofinansowanie działań służących poprawie stanu środowiska (tab. 1).

Tabela 1. Wybrane elementy procesu aplikowania gmin wiejskich o dofinansowanie działań prośrodowiskowych w latach 2004-2009

Table 1. Selected elements of the process of applying for funding proenvironmental activities by rural communes in 2004-2009

Lata Years	Liczba wniosków Number of application forms	Liczba pozytywnych rozstrzygnięć Number of positive decisions	Odsetek pozytywnych rozstrzygnięć w stosunku do liczby złożonych wniosków Percentage of positive decisions in relation to the number of application forms
2004	61	53	86,9
2005	24	22	91,7
2006	24	19	79,2
2007	12	9	75,0
2008	38	19	50,0
2009	72	54	75,0
Razem Total	231	176	76,2

Uwaga: trzy gminy zadeklarowały, iż nie złożyły żadnego wniosku służącego pozyskaniu środków finansowych na ochronę środowiska.

Źródło: badania własne.

Note: three communes declared they failed to fill the application forms concerning financial resources for the environmental protection.

Source: own research.

Najwięcej przypadło ich na 2004 rok – początek dostępności środków przyznanych Polsce na okres programowania 2004-2006 oraz 2009 – uruchomienie wielu konkursów okresu programowania 2007-2013.

W strukturze złożonych wniosków aż 1/3 stanowiły prośby skierowane do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (tab. 2).

Tabela 2. Programy i instytucje oferujące wsparcie finansowe działań prośrodowiskowych wykorzystane przez badane gminy w latach 2002-2009

Table 2. Destination programs and institutions providing financial support proenvironmental activities applied by the surveyed communes in 2002-2009

Programy i instytucje Programs and institutions	Liczba wniosków Number of application forms	Odsetek (wszystkie złożone wnioski = 100%) Percentage (all application forms = 100%)
SAPARD Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development	24	10,4
Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006 (SPO ROL) Sectoral Operational Programme Restructuring and Modernisation of the Food Sector and Rural Development	5	2,2
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR) Integrated Regional Operational Programme	40	17,3
Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy EEA Financial Mechanism and Norwegian Financial Mechanism	2	0,9
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Rural Development Programme for 2007-2013	47	20,3
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko Operational Programme Infrastructure and Environment	2	0,9
Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 Wielkopolska Regional Operational Programme 2007-2013	23	9,9
Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) Regional Fund of Environmental Protection and Water Management	77	33,3
Pozostałe fundusze celowe* Other earmarked funds*	8	3,5
Pozostałe programy i instytucje** Other programs and institutions**	3	1,3
Razem – Total	231	100,0

*Pozostałe fundusze celowe: Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych.

**Pozostałe programy i instytucje: Fundusz Spójności, Urząd Marszałkowski, kontrakt wojewódzki.

Źródło: badania własne.

*Other earmarked funds: The European Fund for the Development of Polish Villages, National Fund of Environmental Protection and Water Management, Fund of Agricultural Lands Protection.

**Other programs and institutions: Cohesion Fund, Marshal Office, Regional Contract.

Source: own research.

Trudno jednak ocenić, jak znaczna ich część dotyczyła środków pozyskiwanych z Unii Europejskiej, ponieważ WFOŚiGW udziela wsparcia finansowego na działania prośrodowiskowe ze środków zarówno krajowych, jak i unijnych – jako instytucja pośrednicząca dla Priorytetu III WRPO *Środowisko przyrodnicze* oraz instytucja pośrednicząca II stopnia / instytucja wdrażająca dla Priorytetu I *Gospodarka wodno-ściekowa* i Priorytetu II *Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi*, funkcjonujących w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko [www.wfosgw.poznan.pl].

Jak wynika z tabeli 2, gminy wykazały dość duże zainteresowanie możliwością pozyskania dodatkowych środków finansowych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 – do konkursów tego programu trafił co piąty złożony wniosek.

Znaczna część projektów inwestycyjnych z ochrony środowiska była realizowana przez badane gminy z udziałem środków programu SAPARD, do którego skierowały one w latach 2002-2005 łącznie 45 wniosków (fundusz przedakcesyjny).

KIERUNKI WYKORZYSTANIA ŚRODKÓW UNIJNYCH NA DZIAŁANIA PROŚRODOWISKOWE W BADANYCH GMINACH

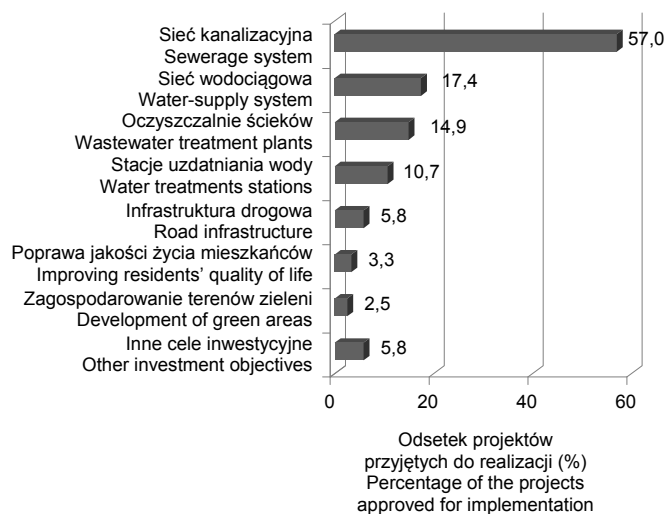
Respondenci wskazali cel inwestycji tylko w 121 projektach spośród 176, które uzyskały pozytywną opinię i były realizowane w badanych gminach z dodatkowym wsparciem finansowym. Najczęściej otrzymane środki finansowe służyły budowie (rozbudowie) sieci kanalizacyjnej – takie ich przeznaczenie zadeklarowało blisko 60% gmin (rys. 2). Nieco ponad 17% badanych gmin zainwestowało pozyskane dofinansowanie w sieć wodociągową, a blisko 15% – w oczyszczalnię ścieków.

Struktura działań podjętych przez gminy, wskutek pozytywnie ocenionych projektów, wskazuje na potrzebę realizacji podstawowych, elementarnych zadań ochrony środowiska, do których należą dostarczanie mieszkańcom wysokiej jakości wody oraz oczyszczanie ścieków. W 2009 roku w toku realizacji dwóch projektów powstały przydomowe oczyszczalnie ścieków. W ostatnich latach możliwość otrzymania dofinansowania na takie obiekty jest przedmiotem zainteresowania coraz większej liczby gmin, jako następstwo większej chęci i aktywności mieszkańców, by posiadać takie oczyszczalnie.

Niektóre gminy wiejskie, występując z wnioskami o wsparcie działań prośrodowiskowych na ich terenie, wskazywały kilka działań możliwych do zrealizowania w ramach danego projektu, np. budowa (rozbudowa, modernizacja) sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków, budowa (rozbudowa, modernizacja) sieci wodociągowej oraz stacji uzdatniania wody, czy też rozbudowa sieci kanalizacyjnej i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (znalazło to odzwierciedlenie na rysunku 2 – suma projektów z różnymi celami inwestycyjnymi przewyższa 100%).

Wśród zadań inwestycyjnych, które w opinii badanych samorządów należy zaliczyć do prośrodowiskowych, znalazła się poprawa infrastruktury drogowej. Niewątpliwie tak trzeba postrzegać wskazane projekty drogowe, które służyły między innymi budowie kanalizacji deszczowej, celom melioracyjnym (rowy przydrożne), a przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców gmin.

Aż 58 projektów (84%) – spośród 69, w których ankietowane gminy wskazały kanalizację sanitarną jako przedmiot inwestycji – było realizowanych z trzech programów

Inne cele inwestycyjne: rewitalizacja terenów przemysłowych (1 projekt), kotłownia gazowa (1), promocja obszarów Natura 2000 (1), termomodernizacja budynku (1), ochrona wód rzeki (1), mała retencja (1), pojazd do usuwania nieczystości (1).
Other investment objectives: industrial areas revitalization (1 project), gas boiler (1), promotion of Natura 2000 program (1), thermomodernization of the building (1), river water protection (1), small retention (1), vehicle to remove impurities (1).

Rys. 2. Cele inwestycyjne określone w projektach realizowanych z wykorzystaniem otrzymanego przez gminy wsparcia finansowego w latach 2004-2009
Źródło: badania własne.

Fig. 2. Investment objectives specified in projects carried out with using the financial support in 2004-2009
Source: own research.

unijnych: SAPARD-u, ZPORR-u oraz PROW-u na lata 2007-2013 (tab. 3). Potrzeby badanych gmin wiejskich w zakresie podstawowej infrastruktury ochrony środowiska są widoczne od początku analizowanego okresu, tj. lat 2002-2003, kiedy gminy rozpoczęły wydatkowanie środków przewidzianych dla Polski z funduszy przedakcesyjnych.

Na budowę (rozbudowę) sieci wodociągowej badane gminy pozyskiwały środki przede wszystkim z SAPARD-u oraz PROW-u na lata 2007-2013 (43% projektów przygotowanych w tym celu). Podobna sytuacja dotyczyła stacji uzdatniania wody. Program ZPORR służył najbardziej poprawie gospodarki ściekowej, czyli budowie (rozbudowie lub modernizacji) oczyszczalni ścieków oraz zwiększaniu długości sieci kanalizacyjnej w gminach.

Duże zainteresowanie gmin wiejskich środkami z obecnego okresu programowania na inwestycje w infrastrukturę wodno-ściekową świadczy o nadal znacznych potrzebach respondentów. Programy funkcjonujące w okresie programowania 2007-2013 dają szansę realizacji także innych zamierzeń, niż te podstawowe cele środowiskowe. Dlatego

Tabela 3. Struktura przedmiotowa projektów realizowanych w badanych gminach wiejskich ze środków wybranych programów unijnych w latach 2002-2009

Table 3. Object structure of projects partially financed from selected EU programs in researched rural communes in 2002-2009

Cel inwestycji Investment aim	Liczba projektów* Number of projects*	SAPARD		ZPORR (IROP)		PROW (RDP 2007-2013)	
		liczba number	odsetek percentage	liczba number	odsetek percentage	liczba number	odsetek percentage
Sieć kanalizacyjna Sewerage system	69	20	29,0	15	21,7	23	33,3
Sieć wodociągowa Water-supply system	21	9	42,9	3	14,3	8	38,1
Oczyszczalnie ścieków Wastewater treatment plants	18	3	16,7	5	27,8	6	33,3
Stacje uzdatniania wody Water treatments stations	13	7	53,8	2	15,4	4	30,8
Infrastruktura drogowa Road infrastructure	7	4	57,1	2	28,6	1	14,3
Poprawa jakości życia mieszkańców Improving residents' quality of life	4	–	–	–	–	2	50,0
Zagospodarowanie terenów zieleni Development of green areas	3	–	–	–	–	1	33,3
Inne cele inwestycyjne Other investment objectives	7	–	–	1	14,3	2	28,6
Ogółem Total	121	41	33,9	24	19,8	35	28,9

*Liczba projektów, dla których respondenci wskazali cel inwestycji. Dwa lub trzy cele inwestycyjne zostały wskazane w 17 projektach, stąd ogółem wartość 121, zamiast 142. Podobna sytuacja dotyczy struktury projektów realizowanych z poszczególnych programów.

Źródło: badania własne.

*Number of projects with respondents indicated the purpose of investment. In case of 17 projects there were recommended two or three investment targets, hence the total value is 121, instead of 142. The same applies to the structure of projects carried out within individual programs.

Source: own research.

w bardzo niewielkim stopniu, ale jednak, gminy przygotowują i realizują projekty służące poprawie jakości życia mieszkańców i zwiększaniu możliwości świadczenia różnych usług środowiskowych.

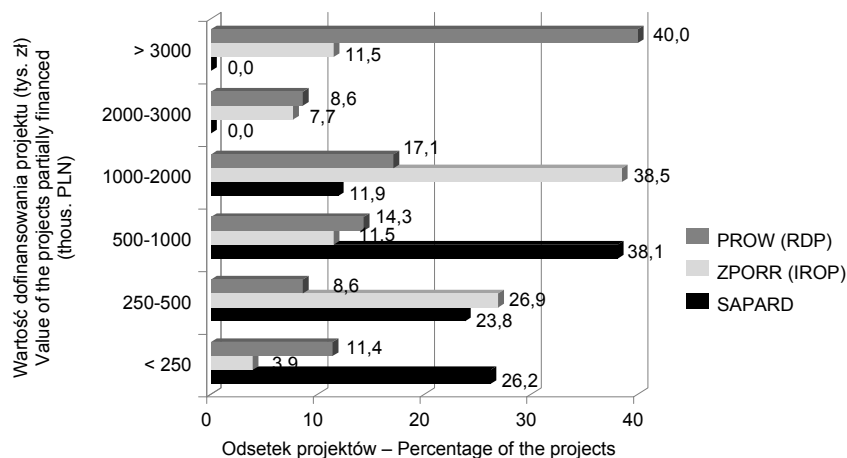

POZIOM WSPARCIA FINANSOWEGO UZYSKANEGO PRZEZ GMINY NA DZIAŁANIA PROŚRODOWISKOWE

Poziom wsparcia finansowego wskazano w 127 spośród 176 projektów wymienionych przez respondentów. Chodzi o projekty, które uzyskały w okresie 2002-2009 pozytywną opinię i były realizowane w badanych gminach dzięki wsparciu finansowemu pochodzącemu z różnych źródeł. Jak wynika z informacji przekazanych przez badane gminy, łączna wartość omawianych projektów wyniosła ponad 312 mln zł, a dofinansowano je w wysokości blisko 180 mln zł. Średnia wartość jednego projektu wyniosła 2,5 mln zł, a średnia wartość dofinansowania przypadająca na jeden projekt – 1,35 mln zł.

Średni poziom dofinansowania był zróżnicowany w poszczególnych programach. Największe wsparcie przypadające na jeden projekt uzyskały gminy z WRPO – 7,64 mln zł. W pozostałych programach unijnych wielkości te wyniosły odpowiednio: ZPORR – 1,35 mln zł, PROW – 2,13 mln zł, SAPARD – 547,9 tys. zł, SPO ROL – 191,6 tys. zł. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na jeden projekt przeznaczył średnio 1,05 mln zł, przy czym należy zaznaczyć, iż wartość wyznaczono na podstawie stosunkowo małej liczby projektów, dla których respondenci określili poziom wsparcia (13 spośród 68 zaakceptowanych wniosków). Dodatkowo, dość często respondenci wskazywali pożyczki i kredyty jako formę pozyskanych środków.

Struktura projektów realizowanych przy wsparciu finansowym ze środków unijnych była dość zróżnicowana w badanych gminach w zależności od skali dofinansowania. Na rysunku 3 przedstawiono strukturę trzech najistotniejszych dla gmin źródeł dofinansowania działań prośrodowiskowych.

Rys. 3. Struktura projektów przyjętych do realizacji w badanych gminach w okresie 2002-2009, w zależności od poziomu dofinansowania, w przekroju wybranych programów unijnych
Źródło: badania własne.

Fig. 3. Structure of the projects approved for implementation in the surveyed communes in 2002-2009, depending on the level of partial financing, in section of selected EU programs
Source: own research.

Aż 40% realizowanych projektów uzyskało dofinansowanie powyżej 3 mln zł z PROW. Największa wartość wsparcia wyniosła 4 mln zł i uzyskało ją osiem badanych gmin – beneficjentów wspomnianego programu. Gminy, które pozyskały w latach 2004-2009 środki ZPORR-u wskazywały najczęściej dofinansowanie z UE na poziomie od 1 do 2 mln – blisko 40% badanych. Z SAPARD-u projekty prośrodowiskowe gmin otrzymywały najmniejsze jednostkowe wsparcie unijne – połowa respondentów korzystających ze środków tego programu zadeklarowała kwotę do 500 tys. zł.

WNIOSKI

Brak środków finansowych został uznany w badanych gminach wiejskich za główną barierę utrudniającą prowadzenie działań prośrodowiskowych. Z kolei fundusze unijne są ważnym źródłem wsparcia tego rodzaju inwestycji – są wykorzystywane w działalności większości badanych gmin. Środki pochodzące z Unii Europejskiej służyły badanym gminom w latach 2002-2009 przede wszystkim do poprawy infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej. Ponieważ był oraz nadal jest to rodzaj inwestycji uznawany przez gminy wiejskie za najważniejszy, możemy mówić o wciąż występujących zapóźnieniach w tej dziedzinie.

Obecny okres programowania daje szansę pozyskania środków na różnorodne działania służące ochronie środowiska i pełnienie przez gminy wiejskie nowoczesnych funkcji, odbiegających od najważniejszej, ale nie jedynej, czyli produkcji rolnej. Trudno jednak oczekiwać, aby gminy wskazujące na niedostatki w długości sieci kanalizacyjnej czy oczyszczaniu ścieków zwróciły zainteresowanie w kierunku innych działań prośrodowiskowych. Należy mieć nadzieję, iż w miarę nasycania obszarów wiejskich podstawową infrastrukturą ochrony środowiska, również szeroko rozumiana odnowa wsi, poprawa stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, ochrona krajobrazu i ładu przestrzennego, czy zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich staną się częściej przedmiotem procesu aplikowania samorządu gmin wiejskich o fundusze unijne.

Niezależnie jakie kierunki działań służących poprawie stanu środowiska są podejmowane w gminach, zawsze należy je oceniać pozytywnie. Gminy dostrzegają wielokierunkowe korzyści z rozbudowy infrastruktury ochrony środowiska (szeroko rozumianej). Aż 83% ankietowanych było zdania, iż przyciąga ona nowych mieszkańców oraz jest przedmiotem zainteresowania potencjalnych mieszkańców. Blisko 62% uznało ją za atut w pozyskiwaniu nowych inwestorów oraz przedmiot zainteresowania potencjalnych przedsiębiorców, 70% stwierdziło, iż odpowiednia infrastruktura ochrony środowiska poprawia ogólną konkurencyjność gminy, a 66% – że wpływa na rozwój społeczno-gospodarczy gminy.

LITERATURA

- Bank Danych Lokalnych. GUS. [online] <http://www.stat.gov.pl> [dostęp: 20.03.2011].
Szymańska J., 2010. Źródła finansowania wybranych inwestycji ochrony środowiska na obszarach wiejskich w Polsce za lata 2005-2007. *Rocz. Nauk. SERiA* 12, 1, 218.
www.wfosgw.poznan.pl [dostęp: 25.01.2012].

**EUROPEAN UNION FUNDS AS A STIMULUS OF RURAL AREAS
PROENVIRONMENTAL DEVELOPMENT – AN EXAMPLE OF RURAL
COMMUNITIES IN THE WIELKOPOLSKA VOIVODESHIP**

Summary. The paper presents the opinion of rural communes of the Wielkopolskie voivodeship, about their participation in the EU funds for proenvironmental action development, scale and barriers of this phenomenon. Lack of financial resources has been recognised by the target communities as a major barrier to implementation of environmental protection activities, EU funds, in turn, an important source of support for this type of investment – up to 83% of the population has tried to obtain funds from the European Union for the environmental objectives. Funds from the European Union first of all served respondents to improve the area infrastructure of water and wastewater management.

Key words: EU funds, rural community, proenvironmental action, financial support

Zaakceptowano do druku – Accepted for print: 2.04.2012

Do cytowania – For citation: Pondel H., 2012. Fundusze Unii Europejskiej jako stymulator prośrodowiskowego rozwoju obszarów wiejskich – na przykładzie gmin wiejskich województwa wielkopolskiego. J. Agribus. Rural Dev. 2(24), 191-201.